

ΔΙΟΙΚΗΤΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟΥ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ

Δ. Ιακώβ, Γ. Κεχαγιόγλου, Ι. Μανωλεδάκης,
Γ. Μ. Παράσσουλου, Θ. Παυλίδου, Μ. Σεγάτος, Χ. Τζιτζιλής

Συνεργασία του Διδακτικού Προσωπικού
του Σχολείου Νέας Ελληνικής Γλώσσας
του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης

ΤΑ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ ΓΙΑ ΞΕΝΟΥΣ

23η Ανατύπωση
(4η Έκδοση, Αναθεωρημένη)

ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ
ΙΝΣΤΙΤΟΥΤΟ ΝΕΟΕΛΛΗΝΙΚΩΝ ΣΠΟΥΔΩΝ
(ΠΑΡΥΜΑ ΜΑΝΟΛΗ ΤΡΙΑΝΤΑΦΥΛΛΙΔΗ)

ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ 2005

ΦΩΝΗΤΙΚΗ

ΓΡΑΜΜΑΤΑ ΚΑΙ ΦΘΟΓΓΟΙ

Το ελληνικό αλφάβητο (γράμματα)

Α α	Η η	Ν ν	Τ τ
Β β	Θ θ	Ξ ξ	Υ υ
Γ γ	Ι ι	Ο ο	Φ φ
Δ δ	Κ κ	Π π	Χ χ
Ε ε	Λ λ	Ρ ρ	Ψ ψ
Ζ ζ	Μ μ	Σ σ, ς	Ω ω

Φωνήεντα: (7): α, ε, η, ι, ο, υ, ω

Σύμφωνα: (17): β, γ, δ, ζ, θ, κ, λ, μ, ν, ξ, π, ρ, σ, τ, φ, χ, ψ

Φθόγγοι

Φωνήεντα: (5): [α], [ε], [ι], [ο], [ου]

Σύμφωνα: (24): [β], [γ], [γ'], [δ], [ζ], [θ], [κ], [κ'], [λ], [λ'], [μ], [μ'], [ν], [ν'], [π], [π'], [ρ], [ρ'], [σ], [τ], [φ], [χ], [χ'], [μπ], [ντ], [γκ], [γκ'], [τσ], [τς]

Πίνακας των συμφώνων

Κατά τα μέρη που σχηματίζονται	Κατά τη διάρκεια					
	Στήγμια		Εξακολουθητικά			
	Λήχη	Ηχηρά	Λήχη	Ηχηρά	Ρινικά	Υγρά
Χειλικά	π	μπ	φ	β	μ	
Οδοντικά	τ	ντ	θ	δ		
Διπλοδοντικά (συριστικά)	τσ	τζ	σ	ζ		
Λαρυγγικά	κ	γκ	χ	γ		
Γλωσσικά					ν	λ ρ

Δίφθογγοι

αϊ, αι, ου, οη, οϊ

Καταχρηστικοί δίφθογγοι [ένα [i] (η, υ, ει, οι) πριν από ένα άλλο φωνήεν ή δίψηφο].

ιαι, ιε, ιο, ιου, υαι, υει, υοι, υοι, υοι

Δίψηφα φωνήεντα

ου, αι, ει, οι, υι

Συνδυασμοί

αυ, ευ

Διπλά σύμφωνα

ξ, ψ

Δίψηφα σύμφωνα

τσ, τζ, μπ, ντ, γκ, γλ

ΑΝΤΙΣΤΟΙΧΙΑ ΦΘΟΓΓΩΝ ΚΑΙ ΓΡΑΜΜΑΤΩΝ

σύμφωνα: [μ], [ν], [λ], [σ]

φωνήεν : [α]

μα, μαμά, μάνα, νάμα, ανανάς, Άννα, λαλά, άλλα, αλλά,
λάμα, μάλαμα, σαν, σας, σάλα

φωνήεν : [ο]

μόνο, μονός, νόμος, νομός, νονός, όλος, νονά, νάνος, άνω,
ώμος, ωμός, μόλος, σόλα

φωνήεν : [ε]

ένα, ένας, μένω, νέμα, σελα, μελό, ελα, λέω, λένε, λέμε, ναι,
αίμα, λοιμός, μαιά, αίμος, λοιμά

φωνήεν : [ι]

μία, νάνι, μαλλι, λίμα, ινώ, σάλι, μιλώ, μη, μήλο, μνήμα, νήμα,
μήνας, νημεμία, μύλος, λύνω, μένει, είμα, εμείς, λεί, λείος,
λειανώ, ωμοί, λειοί, υιός

φωνήεν : [ου] (δίψηφο)

μου, νους, νουνού, νουνά, ώμου, αλλού, ούλο

σύμφωνο : [β]

βάνια, βάμια, βάλε, ανάβω, βέβηλος, λαβή, βόλεμα, βλάβη,
βιβλος

σύμφωνο : [γ]

γάλα, γαλανός, λογός, εγώ, μάγος, γωνία, γούνα

[γ'] (ουρανικό) γ + [ε] ή [ι]

γελώ, γελοίος, γεννώ, γένια, γη, γίνομαι

σύμφωνο : [δ]

δαδί, Δαβίδ, δάνειο, δέλι, δηλαδή, δύο, δυναμώνω, δέμα,
δόγμα, δόλος, Δούναβης, δούλος, δουλώνω

σύμφωνο : [ζ]

ζάλη, ζαλίζω, ζήλος, ζιζάνιο, ζουλώ, ζουμί, ζύγι, ζυγός,
ζυγώνω, ζωή, ζώνη, ζώο, ζωολόγος

σύμφωνο : [θ]

θάλαμος, θαλαμηγός, θαμώνας, θεά, Θεανώ, θέλημα, μάθημα,
μαθαίνω, θλίβω, θολώνω, θύμα, Θωμάς, Άθως

σύμφωνο : [κ]

καβάλα, κάβος, κάδος, καζάνι, κάθε, καλάθι, κανείς, κλαίω,
κόκαλο, κώνειο

[κ'] (ουρανικό) κ + [ε] ή [ι]

κελεηδώ, κενός, και, κιμωλία, Κική, κοινός

σύμφωνο : [π]

παπί, παλάμη, παγώνι, παιδί, πεζός, πηγάδι, πηγή, πήδημα,
πίνακας, πλέω, πλήθος, πόδι, πουλί, πουθενά

σύμφωνο : [ρ]

ραβδί, ραδίκι, ρεβίθι, ρεζλί, ρεκόρ, ριπή, ρόδο, ρόκα, Ρώμη

σύμφωνο : [τ]

ταβάνι, τάβλα, ταμίας, τελείος, τενόρος, τηλεβόας, τμή,
πλούτη, τμήμα, τσός, τούρτα, τραγωδία

σύμφωνο : [φ]

φάβα, φράνα, φραγώσιμο, φαινόμενο, φήμη, φτάνω, φθορά, φίλη, φλόγα, φόβος, φουσκώνω, φυλάγω

σύμφωνο : [χ]

Χαβή, χαλάζι, χαλί, χολή, χουζούρι, χούφτα, χρέμα, χρόνος, χώμα, χώρος

[χ'] (ουρανικό) χ + [ε] ή [ι]

χέλι, χέρι, μαχαίρι, τύχη, όχι, τρέχει

σύμφωνο : [μπ] (δίψηφο)

μπακάλης, μπαλένα, μπάλωμα, μπίρα, μπήγω, μπόγος, μπουκέτο, μπουμπουνίζω, μπάμπας, μπριζόλα

Το **μπ** προφέρεται [mb] στις λέξεις:

αμπέλι, λάμπα, κουμπί, θαμπός, κολυμπώ, κ.ά.

Επίσης το **μπ** προφέρεται [μ] + [π] στις λέξεις:

κομπανιά, κομπρέσα, σύμπτωμα, κ.ά.

σύμφωνο : [ντ] (δίψηφο)

ντάμι, νταντά, ντέρτι, ντέρφι, ντιβάνι, ντομάτα, ντουζίνα, ντουλάπι, ντύνω, άντε, μπουντρούμι

Το **ντ** προφέρεται [nd] στις λέξεις:

πέντε, ποντίκι, πάντα, σύντομος, αντί, κ.ά.

Επίσης το **ντ** προφέρεται [ν] + [τ] στις λέξεις:

κόντρα, μέντα, αντίκα, νταντέλα, κ.ά.

σύμφωνο : [γκ] (δίψηφο)

γκάζι, γκαζόζα, γκαρσόν, γκολφ, γκρεμίζω

[γκ'] (ουρανικό) γκ, γγ + [ε] ή [ι]

γκέμι, Γκαίτε, γκι, γκίνια, κ.ά.

Το **γκ, γγ** προφέρεται [ng] ή [ng'] στις λέξεις:

αγκαλιά, αγκάθι, εγκάθια, εγκάθια, αγγελία, δίφθογος, αγγείο, κ.ά.

Επίσης το **γκ** προφέρεται [ν] + [κ] στις λέξεις:

γκόνιτο, ελεγκτής, Φραγκφούρτη, άτεγκτος, κ.ά.

Το **γκ** προφέρεται [νγ] σε λόγιες λέξεις:

π.χ. συγγραφέας

σύμφωνο : [τσ] (δίψηφο)

τσάι, τσακάλι, τσιμπίδι, τσίφος, τσουρέκι, τσουγκρίζω, κάτσε, έτσι

σύμφωνο : [τζ] (δίψηφο)

τζάκι, τζάμι, τζαμί, τζερεμές, τζίρος, τζιτζίκι, μπιγιατζής, νεράντζι

Σημείωση: Εκτός από το **γγ**, συμπλέγματα όμοιων συμφώνων προφέρονται σαν ένα, π.χ. θάλασσα.

ΣΥΝΔΥΑΣΜΟΙ αυ, ευ

αυ [αβ]	ευ [εβ]	αυ [αφ]	ευ [εφ]
παύω	μαζεύω	αυθμερόν	ευθεία
αύριο	ζεύγος	Ναύπιακτος	εύκολος
διαύγεια	εύγε	ναυπηγείο	εύπορος
αυλάκι	ευδιάθετος	ναύτης	Δευτέρα
αυγή	ευλογία	αυτί	ευχή
θαύμα	εύνοια	αυστηρός	γεύση
	Εύβοια		εύφορος

Προφέρονται [αβ], [εβ] όταν α- Προφέρονται [αφ], [εφ] όταν ακολουθεί φωνήεν ή: β, γ, δ, ζ, λ, κολουθεί: κ, π, τ, χ, φ, θ, σ, ξ, μ, ν, ρ (ηχηρά). ψ (άηχα).

ΔΙΦΘΟΓΟΙ

αι	αιη	οη	οι
νεράιδα	αιθόνη	βόηθα	κοράιδο
Χαϊδεύω			
μαϊμού			

ΚΑΤΑΧΡΗΣΤΙΚΟΙ ΔΙΦΘΟΓΟΙ

ια, ιε, ιο, ιου, ια, εια, ειε, οιοι, ιω

α) Το [ι] προφέρεται [γ'] (ουρανικό) όταν προηγείται ηχηρό: μπ, β, δ, ζ, ρ.

β) Το [ι] προφέρεται [χ'] (ουρανικό) όταν προηγείται άηχο: π, τ, φ, θ, σ.

- γ) Το [i] προφέρεται συνήθως [v] όταν προηγείται [μ].
 δ) Το [i] κάνει ουρανικό το προηγούμενο ν, λ, κ, γ, χ, γκ.
α) κάμπια	β) πιάνω	γ) μισ	δ) νιάτα
καράβια	ποιοι	μοιάζω	πανιά
άδειες	μάτια		γελιά
νάζια	καρφιού		κιάλας
στεριά	ραφιών		γυαλί
	θειάφι		χιόνι
	σάζω		αστροφεγγιά
	βαθιά		
	να πτώ		

Παράβαλε: άδειες — άδειες

ΔΙΠΛΑ ΣΥΜΦΩΝΑ

ξ = [κσ]	ψ = [πσ]
ξανά	ψάθα
έξι	ψεγάδι
ξεκινώ	ψηλά
ξηλώνω	ψόγος
ξόανο	ψυχαγωγία
ξύλινος	αφίδα
έξω	ψωμί
αλλά	τοπίς

ΠΡΟΦΟΡΑ ΤΩΝ ΦΘΟΓΓΩΝ σ, ζ, γ

Το σ μπροστά από τα ηχηρά σύμφωνα προφέρεται [ζ].

εμίνος	σβήνω	αλλά
εμάλτο	σαβέστης	ονίσελ
εμέρνα	τρίβαθο	ονομπ
εμίγω	τέχνασμα	ισλάμ
αγουρός	ισραήλ	Γουγκοσλαβία
δυσνόητος	πρόσληψη	

Επίσης το τελικό σ προφέρεται [ζ] μπροστά από όλα τα ηχηρά σύμφωνα.

πες μου	τις μέρες	τις λίμνες
τους βλέπω	τις μπογιές	τις νύχτες
τις δασκάλες	στους γάμους	τους ρόλους
στους δρόμους	τους γκρίζους	τις ντόνα

Το γ μπροστά από το χ προφέρεται [ν].

συγχωρώ	Αρχιάλος	σύγχρονος
συγχαρητήρια	εγκώριος	

ΤΟ ΤΕΛΙΚΟ ν

τον	α, ε, η, ι, ο, υ, ω
την	ου, αι, ει, οι, υι
έναν	κ, π, τ, μπ, ντ, γκ,
δεν	το, τζ, ξ, ψ
μην	(στιγμιαία σύμφωνα)
την	

τον αέρα
 την ημέρα
 έναν κήπο
 δεν μπορώ
 μην τσακώεσαι
 την υιοθέτησε

τον	→	το
την	→	τη
έναν	→	ένα
δεν	→	δε
μην	→	μη
την	→	τη

+

β, γ, δ, φ, χ, θ,
λ, μ, ν, ρ, σ, ζ
(εξακολουθητικά
σύμφωνα)

το γέρο
 τη βέργα
 ένα φλο
 δε θελω
 μη μιλάς
 τη βλέπω

σαν τον (αντων.)	α, ε, η, ι, ο, υ, ω κ, π, τ, μπ, ντ, γκ, τσ, τζ, ξ, β, γ, δ, φ, χ, θ, λ, μ, ν, ρ, σ, ζ
---------------------	--

σαν όνειρο
τον ορίζω
σαν πέτρα
τον περιορίζω
τον φέρνω
σαν θάλασσα

Το τελικό **ν** με το ακόλουθο άηχο **π, τ, κ** προφέρονται αντίστοιχα [mb], [nd], [ng] (ηχηρά).

δεν πρόκειται
δεν παίρνω
τον πατέρα

δεν τα βγάζω πέρα
τον Τάκη

τον κήπο
δεν κάνει
τον καιρό μας

Το τελικό **ν** με το ακόλουθο άηχο **ψ, τσ, ξ** προφέρονται αντίστοιχα [mbz], [ndz], [ngz] (ηχηρά).

τον μάχνο
τον ψηλό
δεν ψωνίζω

μην τσακώνεσαι
δεν τσαλακώνει
τον τσάκωσα

τον ξένο
τον ξέρω
στην ξέρα

ΤΟΝΙΣΜΟΣ

Στα νέα ελληνικά (από το 1982) υπάρχει μόνο ένα τονικό σημάδι, η ο-ξεία (π.χ. γράφω).

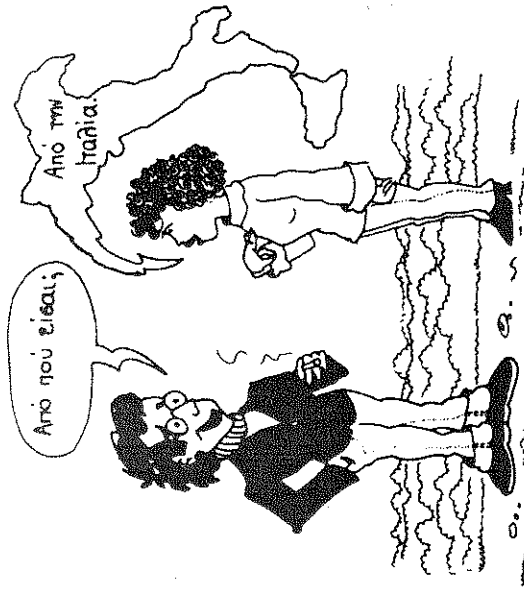
Τονικό σημάδι παίρνει κάθε λέξη που έχει δύο ή περισσότερες συλλαβές (π.χ. από, καλημέρα).

Οι μονοσυλλαβές λέξεις δεν παίρνουν τονικό σημάδι (π.χ. ναι, μη) εκτός από τις ερωτηματικές **πού, πώς** και το διαζευκτικό **ή**.

Σημείωση: Λεπτομέρειες για το τονικό σύστημα θα βρείτε στα μαθήματα: 1ο, 5ο, 6ο, 12ο, 17ο και 26ο.

ΠΡΩΤΟ ΜΑΘΗΜΑ

Έξω από την τάξη

- Α — Καλημέρα, με λένε Γιάννη.
- Β — Γεια σου. Εγώ είμαι η Μαρία.
- Α — Γεια σου, Μαρία. Από πού είσαι; Από την Ιταλία;
- Β — Όχι, από την Ελλάδα.
- Α — Από την Ελλάδα; Και τι κάνεις εδώ; Μαθαίνεις ελληνικά;
- Β — Όχι, δε μαθαίνω ελληνικά. Είμαι η δασκάλα σας.
- Α — Η δασκάλα μας; Πολύ ωραία! Τι ώρα αρχίζει το μάθημα;
- Β — Σε λίγο. Κι αυτή εδώ είναι η τάξη μας.
- Α — Α, να ο φίλος μου ο Κώστας. Να κι ο Μιχάλης.
- Β — Λοιπόν παιδιά, πάμε μέσα τώρα το μάθημα αρχίζει.

σπουδαστής	δεν	χωρίς τόνο
αυτός	ναι	
Ιταλία	μην	
μαθαίνω	σε	
μάθημα	την	
δάσκαλος	τι	
με τόνο		